

Sajtó és Tájékoztatás

Az Európai Unió Bírósága
81/19. sz. SAJTÓKÖZLEMÉNY
Luxembourg, 2019. június 24.

A C-619/18. sz. ügyben hozott ítélet
Bizottság kontra Lengyelország

A legfelsőbb bíróság bíráinak nyugdíjkorhatárát csökkentő lengyel szabályozás rendelkezései ellentétesek az uniós joggal

A vitatott intézkedések sértik a bírák elmozdíthatatlanságának elvét és a bírói függetlenség elvét

2018. április 3-án lépett hatályba a legfelsőbb bíróságról szóló új lengyel törvény (a továbbiakban: legfelsőbb bíróságról szóló törvény). E törvény értelmében a legfelsőbb bíróság bíráinak nyugdíjkorhatárát 65 évre csökkentették le. Az új nyugdíjkorhatár e törvény hatálybalépésétől alkalmazandó, e bíróság azon bíráira is, akiket ezen időpontot megelőzően neveztek ki. Lehetőség van a legfelsőbb bíróság bírái által teljesített aktív bírói szolgálat 65. életéven túli meghosszabbítására, ehhez azonban be kell nyújtani egy olyan nyilatkozatot, amely kifejezésre juttatja a bírák azon szándékát, hogy továbbra is el kívánják látni a feladataikat, továbbá igazolást arról, hogy egészségi állapotuk lehetővé teszi az ítélezést, a meghosszabbítást pedig a Lengyel Köztársaság elnökének engedélyeznie kell. Ezen engedély megadása során a Lengyel Köztársaság elnökét nem köti semmilyen szempont, a határozata ellen pedig nincs helye semmilyen bírósági felülvizsgálatnak.

Így e törvény szerint a legfelsőbb bíróságon szolgálatot teljesítő azon bírák, akik e törvény hatálybalépése előtt vagy legkésőbb 2018. július 3-án betöltötték a 65. életévüket, kötelesek voltak 2018. július 4-én nyugdíjba vonulni, kivéve ha legkésőbb 2018. május 3-án benyújtották e nyilatkozatot és ezen igazolást, valamint ha a Lengyel Köztársaság elnöke engedélyezte számukra aktív bírói szolgálatuk meghosszabbítását a legfelsőbb bíróságon.

A Bizottság 2018. október 2-án kötelezettségszegés megállapítása iránti keresetet indított a Bíróság előtt.¹ A Bizottság úgy véli, hogy egyrészt a nyugdíjkorhatár csökkentésével és ennek a legfelsőbb bíróság 2018. április 3-a előtt kinevezett bíráira történő alkalmazásával, másrészt pedig a Lengyel Köztársaság elnöke számára a legfelsőbb bíróság tagjai aktív bírói szolgálatának meghosszabbítása tekintetében diszkrecionális jogkör biztosításával Lengyelország megsértette az uniós jogot.²

A Bíróság elnöke 2018. november 15-i végzésével helyt adott a Bizottság azon kérelmének, hogy a jelen ügyet gyorsított eljárásban bírálják el.

¹ A Bíróság ítéletére várva a Bizottság ezenkívül azt kérte, hogy a Bíróság ideiglenes intézkedés iránti eljárás keretében kötelezze Lengyelországot a következő ideiglenes intézkedések megtételére: 1) függessze fel a legfelsőbb bíróság bírái nyugdíjkorhatárának csökkentésére vonatkozó nemzeti rendelkezések alkalmazását; 2) tegyen meg minden ahhoz szükséges intézkedést, hogy a legfelsőbb bíróságnak a vitatott rendelkezésekkel érintett bírái ugyanazon álláshelyen folytathassák tevékenységüket, változatlan jogállással, a legfelsőbb bíróságról szóló törvény hatálybalépése előtti jogosultságok és foglalkoztatási feltételek fenntartása mellett; 3) tartózkodjon a legfelsőbb bíróság e rendelkezésekkel érintett bírái helyére más bírának a legfelsőbb bíróságra történő kinevezésére irányuló bármely intézkedés megtételétől, valamint a legfelsőbb bíróság új első elnökének kinevezésére vagy a legfelsőbb bíróság vezetéséért felelős személynek az új első elnök kinevezéséig az első elnök helyére történő kijelölésére irányuló bármely intézkedés megtételétől; 4) legkésőbb a Bíróság végzésének közzétételétől számított egy hónapon belül, majd minden hónapban tájékoztassa a Bizottságot minden olyan intézkedésről, amelyet az e végzésnek való teljes megfelelés érdekében tett vagy tenni fog. 2018. december 17-i végzésével a Bíróság a jelen ügy érdemében történő ítélethozatalig teljes mértékben helyt adott az ideiglenes intézkedések iránti kérelemnek (lásd: [204/18. sz. sajtóközlemény](#)).

² Az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdését és az Európai Unió Alapjogi Chartájának (a továbbiakban: Charta) 47. cikkét.

A Bizottság a tárgyaláson hangsúlyozta, hogy annak ellenére, hogy a jelen eljárásban kifogásolt, legfelsőbb bíróságról szóló törvény rendelkezéseit a 2018. november 21-i törvény módosította, nem egyértelmű, hogy ez a 2018. november 21-i törvény megszünteti-e az állítólagos uniós jogi jogsértéseket, és továbbra is mindenképpen érdek fűződik ahhoz, hogy az ügyben a bírói hatalom függetlenségnek az uniós jogrendben betöltött jelentős szerepére tekintettel ítélet szülessen.

A mai napon meghozott ítéletében a Bíróság mindenekelőtt emlékeztet arra, hogy az uniós jog azon az alapvető előfeltevésen alapul, mely szerint minden tagállam osztozik az összes többi tagállammal az EUSZ 2. cikkben említett értékekben, és elismeri, hogy azok osztják ezen értékeket vele.³ Ezen előfeltevés maga után vonja és igazolja a tagállamok és különösen a bíróságaik közötti kölcsönös bizalom fennállását ezen, az Unió alapját képező értékek – köztük a jogállamiság – elismerése, és így az azokat végrehajtó uniós jog tiszteletben tartása tekintetében.

Egyébiránt, jóllehet a tagállamok igazságszolgáltatási szervezete ez utóbbiak hatáskörébe tartozik, e hatáskör gyakorlása során a tagállamoknak tiszteletben kell tartaniuk az uniós jogból eredő kötelezettségeiket. Ebből következően a tagállamoknak meg kell teremteniük azokat a jogorvoslati lehetőségeket, amelyek az uniós jog által szabályozott területeken az Európai Unió Alapjogi Chartája értelmében vett hatékony bírói jogvédelem biztosításához szükségesek. Konkrétan az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése értelmében minden tagállamnak biztosítani kell, hogy jogorvoslati rendszerében, e területeken az uniós jog értelmében vett „bíróságnak” minősülő fórumok teljesítik az ilyen jogvédelem követelményeit. Annak biztosítása érdekében, hogy az olyan szerv, mint a legfelsőbb bíróság maga ilyen védelmet nyújtson, alapvető fontosságú e szerv függetlenségének védelme. Következésképpen a Bizottság által a keresetében vitatott nemzeti szabályok vizsgálhatók az EUSZ 19. cikk (1) bekezdésének második albekezdése szempontjából.

A Bíróság ezt követően megállapítja, hogy a bírák bármely külső beavatkozással vagy nyomással szembeni nélkülözhetetlen szabadsága megkövetel bizonyos olyan megfelelő garanciákat, mint az elmozdíthatatlanság, amelyek az ítélelhozatal feladatával megbízott személyek védelmére szolgálnak. Az elmozdíthatatlanság elve megköveteli többek között, hogy a bírák hivatalban maradhassanak mindaddig, amíg nem érik el a kötelező nyugdíjkorhatárt, vagy a megbízatásuk lejártáig, ha az határozott időre szól. Ezen, nem teljesen abszolút jellegű elv alól kizárólag akkor lehet kivételt tenni, ha jogszerű és kényszerítő indokok igazolják, tiszteletben tartva az arányosság elvét. A jelen ügyben a legfelsőbb bíróság bírái nyugdíjkorhatárát csökkentő intézkedésnek az e bíróságon már hivatalban lévő bírákra való alkalmazása azzal a következménnyel jár, hogy ez utóbbiak igazságszolgáltatási feladatainak ellátása idő előtt megszűnik. Az ilyen alkalmazás csak akkor engedhető meg, ha jogszerű céllal igazolható és e céllal arányos, valamint ha a jogalanyokban nem vetnek fel kétségeket az érintett bíróság külső tényezők általi befolyásolhatatlanságára, valamint az ütköző érdekek vonatkozásában való semlegessége tekintetében.

A Bíróság elutasítja Lengyelország azon érvét, hogy a legfelsőbb bíróság bírái nyugdíjkorhatárának 65 évre való csökkentése azon szándékból következett, hogy harmonizálják ezen életkort a lengyelországi munkavállalók összességére alkalmazandó általános nyugdíjkorhatárral, és ezzel e bíróság állományának korösszetételét optimalizálják. A legfelsőbb bíróságról szóló új törvény tervezetének indokolása, egy olyan új mechanizmus bevezetése, amely lehetővé teszi a köztársasági elnöknek, hogy diszkrecionális jogkörében határozzon a bírói feladatok így lerövidített ellátásának meghosszabbításáról, és az, hogy a szóban forgó intézkedés az e bíróság hivatalban lévő tagjainak közel egyharmadát érintette – többek között az első elnököt, akinek az alkotmány által biztosított hatéves megbízatása megrövidült – súlyos aggályokat vethetnek fel ugyanis e reform valódi célkitűzései tekintetében. Ezenkívül ezen intézkedés nem tűnik sem megfelelőnek a Lengyelország által hivatkozott célok eléréséhez, sem pedig arányosnak. Következésképpen **a Bíróság megállapítja, hogy nem igazolható jogszerű céllal a**

³ E rendelkezés előírja többek között, hogy az Unió az emberi méltóság tiszteletben tartása, a szabadság, a demokrácia, az egyenlőség, a jogállamiság, valamint az emberi jogok – ideértve a kisebbségekhez tartozó személyek jogait – tiszteletben tartásának értékein alapul.

legfelsőbb bíróság bíráinak nyugdíjkorhatárát csökkentő intézkedésnek az e bíróságon már hivatalban lévő bírákra való alkalmazása, és az sérti a bírák elmozdíthatatlanságának elvét, amely a függetlenségük szerves részét képezi.

A Bíróság hangsúlyozza, hogy a bíróságok függetlenségének és pártatlanságának garanciái megkövetelik, hogy az érintett fórum teljesen autonóm módon gyakorolja feladatkörét, és védett legyen az olyan külső beavatkozással vagy nyomással szemben, amely veszélyeztetheti tagjai határozathozatalának függetlenségét, és határozataikat befolyásolhatja, tiszteletben tartva az objektivitást, valamint azt, hogy a jogvita megoldása során semmilyen más érdek ne érvényesüljön. E tekintetben rámutat arra, hogy azon feltételek és eljárási szabályok, amelyeket a legfelsőbb bíróságról szóló új törvény előír a legfelsőbb bíróság bírása feladatai ellátásának a rendes nyugdíjkorhatáron túli esetleges meghosszabbítása vonatkozásában, nem felelnek meg az ilyen követelményeknek. Az ilyen hosszabbítás ugyanis immár a köztársasági elnök döntésétől függ, amely diszkrecionális jellegű, amennyiben a meghozatalára nem vonatkozik objektív és ellenőrizhető kritérium, és azt nem kell indokolni. Ezenkívül az ilyen döntéssel szemben nincs helye bírósági jogorvoslatnak. Egyébiránt a nemzeti igazságszolgáltatási tanács, amikor ilyen állásfoglalást kellett kiadnia a köztársasági elnöknek mielőtt ez utóbbi meghozta volna döntését, általában és indokolási kötelezettségét előíró szabály hiányában olykor bármiféle indokolás nélküli, olykor pusztán formális indokolást tartalmazó – akár kedvező, akár kedvezőtlen – állásfoglalásokat adott ki. Következésképpen az ilyen állásfoglalások nem járulhatnak hozzá ahhoz, hogy a köztársasági elnök objektív tájékoztatást kapjon az annak érdekében ruházott diszkrecionális hatáskör gyakorlása keretében, hogy a 65. és 71. életév között kétszer hároméves időtartamra engedélyezze a legfelsőbb bíróság bírása feladatai ellátásának folytatását. A Bíróság megállapítja, hogy e jogkör észszerű kétségeket ébreszt nevezetesen a jogalanyokban az érintett bírák külső tényezők általi befolyásolhatatlanságát, valamint az előtte ütköző érdekek vonatkozásában való semlegességét illetően.

EMLÉKEZTETŐ: Az uniós jogból eredő kötelezettségeit nem teljesítő tagállam ellen irányuló kötelezettségszegési eljárást a Bizottság vagy más tagállam indíthatja meg. Ha a Bíróság megállapítja a kötelezettségszegést, az érintett tagállamnak a lehető leghamarabb teljesítenie kell az ítéletben foglaltakat. Amennyiben a Bizottság úgy ítéli meg, hogy a tagállam nem teljesítette az ítéletben foglaltakat, újabb, pénzügyi szankciók kiszabására irányuló keresetet indíthat. Mindazonáltal, amennyiben a tagállam nem tett eleget a valamely irányelv átültetésére elfogadott intézkedései Bizottságnak történő bejelentésére vonatkozó kötelezettségének, a Bíróság a Bizottság indítványa alapján már az első ítéletben szankciókat alkalmazhat.

A sajtó részére készített nem hivatalos kiadvány, amely nem köti a Bíróságot.

A kihirdetés napján az ítélet [teljes szövege](#) megtalálható a CURIA honlapon

Sajtófelelős: Lehóczki Balázs ☎ (+352) 4303 5499

Az ítélet kihirdetésekor készített képfelvételek elérhetők: „[Europe by Satellite](#)” ☎ (+32) 2 2964106